

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 309/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľa (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Almáši Gabriel, spol. s r. o., Šumavská 3, Bratislava, IČO 36 856 592, v mene ktorej koná konateľ JUDr. Gabriel Almáši, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Tost 48/2020 z 30. novembra 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 28. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojich práv podľa čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 1, 4, čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Tost 48/2020 z 30. novembra 2020 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry (ďalej len „policajt“) ČVS: PPZ-139/NKA-BA2-2020 zo 14. mája 2020 bolo podľa § 199 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) začaté trestné stíhanie vo veci a súčasne podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené sťažovateľovi obvinenie pre obzvlášť závažný zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1, § 155 ods. 1, ods. 3 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona.

3. Uznesením policajta ČVS: PPZ-232/NKA-BA2-2020 z 23. júla 2020 bolo podľa § 199 ods. 1 Trestného poriadku začaté trestné stíhanie vo veci a súčasne podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku sťažovateľovi vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona.
4. Sťažovateľ je uznesením policajta ČVS: PPZ-755/NKA-PZ-BA-2016 z 28. januára 2017 trestne stíhaný pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona.
5. Uznesením policajta ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019 z 5. decembra 2019 boli podľa § 21 Trestného poriadku *per analogiam* s poukazom na § 18 ods. 1 Trestného poriadku spojené na spoločné konanie tri dovtedy samostatne vedené trestné konania, a to ČVS: PPZ-281/NKA-PZ-BA-2016 (v súčasnosti ČVS: PPZ-103/NKA-BA2-2019), ČVS: PPZ-755/NKA-PZ-BA-2016 (v súčasnosti ČVS: PPZ-96/NKA-BA2-2019) a ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019 (v súčasnosti ČVS: 252/NKA-PZ-BA-2017), s tým, že spoločné konanie bude vedené pod ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019.
6. Uznesením policajta ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019 z 26. mája 2020 bola podľa § 21 Trestného poriadku *per analogiam* s poukazom na § 18 ods. 1 Trestného poriadku spojená na spoločné konanie vedené pod ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019 trestná vec sťažovateľa vedená pod ČVS: PPZ-139/NKA-BA2-2020.
7. Uznesením policajta ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019 z 27. júla 2020 bola podľa § 21 Trestného poriadku *per analogiam* s poukazom na § 18 ods. 1 Trestného poriadku spojená na spoločné konanie vedené pod ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019 trestná vec sťažovateľa vedená pod ČVS: PPZ-232/NKA-BA2-2020.
8. Uznesením Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný súd“) č. k. 2 Tp 10/2020 zo 17. mája 2020 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 24/2020 zo 4. júna 2020 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku. Špecializovaný súd svojím uznesením č. k. 2 Tp 10/2020 zo 17. augusta 2020 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 34/2020 z 9. septembra 2020 zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby a jej nahradenie niektorým z inštitútov nahradenia väzby.
9. Špecializovaný súd svojím uznesením č. k. 2 Tp 10/2020 zo 16. novembra 2020 (ďalej len „uznesenie špecializovaného súdu“) v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 48/2020 z 30. novembra 2020 zamietol žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby a jej nahradenie niektorým z inštitútov nahradenia väzby a súčasne podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku predĺžil lehotu väzby sťažovateľa do 15. júla 2021 a podľa § 76 ods. 8 Trestného poriadku zmenil dôvody väzby sťažovateľa tak, že sa tieto budú vzťahovať aj na skutok kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin všeobecného ohrozenia podľa § 284 ods. 1 písm. a), ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona.

II. Argumentácia sťažovateľa

10. Sťažovateľ postupu a uzneseniam najvyššieho súdu a špecializovaného súdu v súhrne vytkol: 1. to, že aprobovali postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré vylúčili obhajcov sťažovateľa JUDr. Gabriela Almášiho a JUDr. Katarínu Almášiovú z obhajoby sťažovateľa vo veci samej, a to bez zákonného dôvodu a bez riadneho odôvodnenia, pričom na rozhodovaní o väzbe sťažovateľa sa však zúčastniť môžu, 2. to, že ospravedlnili nečinnosť orgánov činných v trestnom konaní tým, že „... ide o prešetrovanie veci, kde má vystupovať 25 osôb a priebeh trestného stíhania je spojený s viacerými zvratmi, vyšetrovanie je proces dynamický, nemožno ho chápať príliš formalisticky, aktivitu vyšetrovateľa nie je možné posudzovať iba z hľadiska vykonávania výsluchov, súčasťou vyšetrovania je aj výkon analytickej činnosti, posudzovaná vec je značne komplikovaná, zložitá a rozsiahla.“, pričom podľa sťažovateľa je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vykonávať analytickú činnosť počas celého priebehu predsúdneho konania a rozsiahlosť a zložitosť veci odôvodňuje, práve naopak, väčšiu aktivitu zo strany orgánov činných v trestnom konaní, aby nedošlo k zmareniu zaobstarania dôkazového materiálu. Väčší počet plánovaných vyšetrovacích úkonov je/by mal byť spojený s výberom väčšej množiny dôkazných prostriedkov, ktoré je možné vykonať, čo potom odstraňuje rozumnú prekážku pre nevykonanie žiadneho úkonu. Okolnosti, ktorými špecializovaný súd a najvyšší súd ospravedlňujú nečinnosť, by, naopak, mali vylučovať prietahy v predsúdnom konaní. Napokon 3. k ďalšej ním prednesenej námietke týkajúcej sa nedodržania lehoty 7 mesiacov na podanie návrhu na predĺženie lehoty väzby „Špecializovaný trestný súd ani Najvyšší súd SR žiadne odôvodnenie neposkytujú.“.

11. Nezodpovedanie už predostretých námietok predstavuje podľa sťažovateľa „nepreskúmateľnosť ich rozhodnutí v tomto smere a zároveň aj nemožnosť sťažovateľa vyjadriť sa k ich myšlienkovému postupu, ktorý nepozná. Prietahy v trestnej veci sťažovateľa, vylúčenie jeho obhajcov a najmä ponechanie vo väzbe napriek uplynutiu základnej lehoty väzby bez podania návrhu na Jej predĺženie v lehote, predstavujú závažné porušenie viacerých ústavných práv sťažovateľa, ktoré sú špecifikované v ďalšom texte tejto ústavnej sťažnosti.“.

12. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 30.11.2020 sp. zn. 4 Tosl 48/2020 porušil práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ] vyplývajúce z čl. 5 ods. 1, čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 3 písm. b) a písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy SR.“

Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30.11.2020 sp. zn. 4 Tost 48/2020, zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Najvyššiemu súdu SR sa zakazuje pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd sťažovateľa vyplývajúcich z čl. 5 ods. 1, čl. 5 ods. 4, čl. 6 ods. 1, čl. 6 ods. 3 písm. b) a písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 17 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy SR.

Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva finančné odškodnenie vo výške 10 000 Eur, ktorú sumu mu vyplatí NS SR v lehote do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 450,28 Eur. odmena za dva úkony právnej pomoci, na účet jeho právneho zástupcu v lehote 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení ním označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý nedal odpoveď na sťažovateľom nastolené relevantné otázky plynúce z jeho argumentácie, ktoré rekapituloval v podanej ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti nenamietal jednotlivé dôvody väzby tak, ako boli v konečnom dôsledku ustálené a zdôvodnené najvyšším súdom ako súdom sťažnostným (s potenciálom zrušenia uznesenia špecializovaného súdu a jeho nahradenia vlastným rozhodnutím s vlastnými úvahami) v napadnutom uznesení, ale obmedzuje svoju argumentáciu na tri predostreté námietky, ktoré nemali byť/neboli v konečnom dôsledku ústavne konformným spôsobom zodpovedané najvyšším súdom ako súdom sťažnostným.

III.1. Právomoc ústavného súdu:

14. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

15. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon, ktorým je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.2. Relevantná právna úprava:

18. Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

19. Podľa čl. 5 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby.

Podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva: obhajovať sa osobne alebo pomocou obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

20. Podľa § 76 ods. 1 Trestného poriadku väzba v rámci základnej alebo predĺženej lehoty väzby v prípravnom konaní a väzba v konaní pred súdom môže trvať len nevyhnutný čas.

Podľa § 76 ods. 2 Trestného poriadku základná lehota väzby v prípravnom konaní je sedem mesiacov; prokurátor je povinný prepustiť obvineného na slobodu najneskôr v posledný deň tejto lehoty, ak nepodá najmenej dvadsať pracovných dní pred jej uplynutím obžalobu, návrh na schválenie dohody o vine a treste alebo sudcovi pre prípravné konanie návrh na predĺženie tejto lehoty.

Podľa § 76 ods. 6 Trestného poriadku celková lehota väzby v prípravnom konaní spolu s väzbou v konaní pred súdom nesmie presiahnuť

- a) dvanásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin,
- b) tridsaťšesť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin,
- c) štyridsaťosem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

Podľa § 76 ods. 7 Trestného poriadku z lehoty uvedenej v odseku 6 pripadá na prípravné konanie najviac

- a) sedem mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre prečin,
- b) devätnásť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre zločin,
- c) dvadsaťpäť mesiacov, ak je vedené trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin.

Podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť.

III.3. Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu:

21. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021) vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľný čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, I. ÚS 100/04, III. ÚS 199/05, II. ÚS 185/2016). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že na konanie, predmetom ktorého je súdne preskúmanie zákonnosti väzby a existencie všetkých podmienok jej trvania, je aplikovateľný aj čl. 5 ods. 4 dohovoru (III. ÚS 227/03, IV. ÚS 152/09, II. ÚS 185/2016).

22. Každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (I. ÚS 165/02, II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00, I. ÚS 115/07, I. ÚS 187/07, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021). Otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021), s ktorým musí byť v súlade, vrátane všeobecných princípov obsiahnutých v ňom výslovne alebo implikovane [pozri obdobne napr. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veciach Winterwerp v. Holandsko z 24. 10. 1979, séria A, č. 33, s. 19 – 20, bod 45 a Baranowski v. Poľsko z 28. 3. 2000, č. 28358/95, bod 51].

23. Ústavný súd zároveň považuje za potrebné zvýrazniť, že v každom jednotlivom prípade tvrdeného porušenia základného práva na osobnú slobodu je povinný pri svojom rozhodovaní prihliadať na konkrétne okolnosti preskúmvanej veci (II. ÚS 353/06, II. ÚS 142/07, II. ÚS 80/08, I. ÚS 59/2016, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021, taktiež aj rozsudky ESLP vo veciach Letellier proti Francúzsku z 26. 10. 1991, *Annuaire*, č. 207; Navarra proti Francúzsku z 23. 11. 1993, *Annuaire*, č. 273-B a ďalšie).

24. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že právomoc ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby, bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol vzatý do väzby pre konkrétne skutočnosti, resp. že osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby. Teda úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do

porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 464/2011, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021).

25. Do obsahu právomoci ústavného súdu však nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktoré viedli k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usposobený na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takého zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

26. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 36/2020, IV. ÚS 462/2020, IV. ÚS 176/2021, IV. ÚS 237/2021).

III.4. Sťažovateľom namietané porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru:

27. Ústavný súd je podľa § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu návrh rozhodnutia (petit) musí byť vymedzený presne, určito a zrozumiteľne, teda takým spôsobom, aby mohol byť východiskom pre rozhodnutie ústavného súdu vo veci (II. ÚS 37/02, III. ÚS 17/03, III. ÚS 234/04, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 355/09, IV. ÚS 287/2011, II. ÚS 660/2016). Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti nachádza viacero pochybení v postupe orgánov činných v trestnom konaní, ktoré ponúka ako svoje vecné a právne argumenty na spochybnenie svojho väzobného stíhania, a to bez ohľadu na skutočnosť ich vecného súvisu s konaním o väzbe. Taktiež ponúka ústavnému súdu celý katalóg porušených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru, avšak bez reflexie ich obsahovej náplne vo vzťahu ku konaniu o väzbe.

28. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd poznamenáva, že s prihliadnutím na svoju judikatúru už opakovane konštatoval (I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, I. ÚS 124/08, II. ÚS 23/05, II. ÚS 65/05, II. ÚS 60/08, II. ÚS 151/09, IV. ÚS 397/2010), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného

práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

29. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poznamenáva, že konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení a ani konaniami o občianskych právach alebo záväzkoch, ako to vyžaduje citovaný článok dohovoru. Väzobným konaním podľa názoru ústavného súdu nemôže dôjsť k porušeniu práv zaručených v čl. 6 ods. 1 dohovoru aj z dôvodu, že túto oblasť ochrany práv upravuje vo svojich ustanoveniach čl. 5 dohovoru. Článok 6 dohovoru upravuje právo na spravodlivý proces a zásadne sa teda nevzťahuje na konanie o väzbe, pre ktoré platí špeciálna, pokiaľ ide o procesné záruky poskytnuté osobe nachádzajúcej sa vo väzbe, v zásade prísnejšia právna úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru upravujúcom právo na slobodu a bezpečnosť (III. ÚS 272/03, II. ÚS 15/05, IV. ÚS 65/05, I. ÚS 256/07). Procesné pravidlá týkajúce sa skúmania dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sú *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru, ktorého porušenia sa sťažovateľ nedomáha. Ústavný súd v tomto smere rešpektuje prax ESĽP, podľa ktorej osobnú slobodu chráni v zásade čl. 5 dohovoru, a to najmä pokiaľ ide o zákonnosť väzby vrátane otázky, či k takémuto zbaveniu slobody došlo v súlade so zákonom upraveným postupom, kde dohovor odkazuje primárne na vnútroštátne právne predpisy a upravuje povinnosť dodržiavať ich hmotnoprávne aj procesné právne normy a požaduje, aby zbavenie slobody jednotlivca nebolo arbitrárne (čl. 5 ods. 1 dohovoru), ďalej chráni právo jednotlivca na primeranú dĺžku väzby v zmysle požiadavky, aby väzba nebola predlžovaná nad primeranú lehotu a aby nedochádzalo v postupe príslušných orgánov počas trvania väzby k zbytočným priet'ahom (čl. 5 ods. 3 dohovoru), a konečne chráni právo jednotlivca domáhať sa periodického prieskumu zákonnosti väzby a žiadať o prepustenie na slobodu, o ktorom musí byť rozhodnuté urýchlene (čl. 5 ods. 4 dohovoru; rozsudok vo veci *de Wilde et al v. Belgicko* z 18. 6. 1971, AČ. 12, § 65, § 67, § 71 – § 77 etc., ako aj novšia judikatúra rozsudok vo veci *Khudoyorov v. Rusko* z 8. 11. 2005, body 124 – 125, 172 – 174 a 193, *Öcalan v. Turecko*, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 12. 5. 2005, body 83 – 84 a 103; *Khudobin v. Rusko* z 26. 10. 2006, body 103 a 115).

30. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu teda vyplýva, že na konanie o väzbe je aplikovateľné ustanovenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, v ktorých sú implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, keď obsahom týchto garancií je aj právo na obhajobu vo svojom vyjadrení v čl. 50 ods. 3 ústavy, v jeho širších súvislostiach aj v spojení s čl. 50 ods. 4 ústavy a čl. 47 ods. 2 ústavy a ako také je obsiahnuté už v čl. 17 ústavy. Inými slovami, pri väzobných konaniach vníma ústavný súd právo na obhajobu ako súčasť práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy (v spojení aj s čl. 5 ods. 3, resp. 5 ods. 4 dohovoru, pozn.) a v prípade zistenia porušenia práva na obhajobu [podľa čl. 50 ods. 3, 4, čl. 47 ods. 2 ústavy a taktiež aj podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, pozn.] pristúpi k vysloveniu jeho porušenia prostredníctvom čl. 17 ústavy (ako aj čl. 5 ods. 3, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru).

31. V otázke práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je taktiež potrebné odlišovať túto (i) od požiadavky, aby nedochádzalo v postupe príslušných orgánov počas trvania väzby k zbytočným priet'ahom, ustanovenej v čl. 5 ods. 3 dohovoru, keďže priet'ahy v postupe príslušných orgánov počas trvania väzby môžu zakladať porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru, pričom takýto postup môže byť zároveň zlučiteľný s čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok vo veci Matznetter v. Rakúsko z 10. 11. 1969, s'ťažnosť č. 2178/64, bod 12 právneho posúdenia veci), a (ii) o to viac od práva garantovaného čl. 5 ods. 4 dohovoru na urýchlené rozhodnutie súdu o žiadosti o preskúmanie zákonnosti väzby a žiadosti o prepustenie na slobodu.

32. Obdobný záver platí aj vo vzťahu čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy k čl. 48 ods. 2 ústavy zaručujúcemu konanie bez zbytočných priet'ahov. Pokiaľ v trestnom konaní s'ťažovateľ namieta porušenie základného práva na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, toto právo sa vzťahuje na konanie o jeho trestnom obvinení. Pretože v prípravnom konaní konajú a rozhodujú o trestnom obvinení orgány prípravného konania, môžu v zásade len ony toto právo porušiť. Súd koná a rozhoduje o trestnom obvinení len po podaní obžaloby, a teda v zásade iba v tomto štádiu konania sa môže dopustiť porušenia označeného práva, a preto činnosť súdu, ktorý koná a rozhoduje v prípravnom konaní o väzbe, sa primárne týka osobnej slobody obvineného, a nie jeho trestného obvinenia. Pri zbytočných priet'ahoch týkajúcich sa väzby môže potom podľa ústavy porušiť iba právo obvineného, ktoré súvisí s jeho osobnou slobodou podľa čl. 17 ústavy, konkrétne čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktoré zakotvujú požiadavku rýchlosti konania vo väzobných veciach, a teda čl. 48 ods. 2 ústavy sa nevzťahuje na rozhodovanie súdu o žiadostiach osoby nachádzajúcej sa vo väzbe (III. ÚS 227/03, III. ÚS 149/04, I. ÚS 315/2010).

33. Vzhľadom na to, že s'ťažovateľom označené čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 5 ods. 1 a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru nemajú svojím obsahovým vyjadrením vecnú súvislosť s väzobným stíhaním s'ťažovateľa, ústavný súd odmieta s'ťažovateľom podanú ústavnú s'ťažnosť v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

34. Vo vzťahu k s'ťažovateľom označenému čl. 5 ods. 1 dohovoru s'ťažovateľ nešpecifikoval, porušenie ktorého z tam kumulatívne uvedených práv namieta. Ústavný súd odmieta s'ťažovateľom podanú ústavnú s'ťažnosť v tejto jej časti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí, pričom vecne je námietková problematika, a to aj vo vzťahu k predchádzajúcemu bodu tohto odôvodnenia, konzumovaná posúdením ústavného súdu komentovaným v nasledujúcej časti tohto odôvodnenia.

III.5. S'ťažovateľom namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru:

35. Ústavný súd posúdil s'ťažovateľom predstreté námietky (bod 10) z hľadiska garancií čl. 17 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

36. Vo vzťahu k prvej predostretej námietke s'ťažovateľa o vylúčení obhajcov JUDr. Gabriela Almášiho a JUDr. Kataríny Almášiovej z jeho obhajoby vo veci samej, a to bez zákonného dôvodu a bez riadneho odôvodnenia, pričom na rozhodovaní o väzbe sa však zúčastniť mohli, ústavný súd poukazuje na odôvodnenie sudcu pre prípravné konanie špecializovaného súdu, ktorý stranám

v rámci konania o väzbe oznámil, že koná výlučne v súvislosti s posúdením dôvodov väzby a na základe plnomocenstva a v rámci tohto úkonu prítomnosť obhajcov akceptuje. Túto okolnosť dostatočne reflektuje aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, zároveň konštatujúc, že obhajoba dotknutého obvineného bola na výsluchu zabezpečená dvoma zvolenými obhajcami, pričom na úkonoch trestného konania postačuje podľa § 44 ods. 7, 8 Trestného poriadku účasť len jedného z nich. Ústavný súd okrem skutočnosti, že sťažovateľ túto námietku nepokryl namietaním porušenia vecne sa vzťahujúcich článkov ústavy a dohovoru (celá časť III.4), čo samo osebe zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti podanej ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, konštatuje prítomnosť týchto obhajcov v rámci preskúmaného konania a rozhodovania o väzbe, a tým aj zabezpečenie práva na obhajobu sťažovateľa. Žiadne ustanovenie Trestného poriadku nevyklučuje zvolenie si obhajcu *ad hoc* len pre určitú fázu trestného konania, resp. kedykoľvek je možná aj zmena obhajcu alebo počtu obhajcov. To, že sú títo obhajcovia vylúčení z konania vo veci samej, nemá príčinnú súvislosť s konaním o väzbe a predmetom konania o podanej ústavnej sťažnosti, v dôsledku čoho ústavný súd odmieta túto jej časť pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde [aj keď by bol naplnený aj dôvod odmietnutia pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde].

37. Ďalšia sťažovateľom prednesená námietka sa vzťahovala na prietahový postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré mali svoju 4-mesačnú nečinnosť odôvodňovať rozsiahlosťou trestnej veci sťažovateľa, jej dôkaznej zložitosti spojenej s viacerými zvratmi vo vyšetrovaní s následným dôsledkom analyzovania ďalšieho postupu orgánov činných v trestnom konaní vo vyšetrovaní. Vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľom prednesená argumentácia opätovne nie je pokrytá ním označenými článkami ústavy a dohovoru. Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy, pričom mal v petite podanej ústavnej sťažnosti (bod 27) namietať porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru, ktoré sa na vzniknutú situáciu obsahovo vzťahujú. Bez ohľadu na uvedené ústavný súd zistil, že najvyšší súd sa včasnosťou výkonu prípravného konania zaoberal a svoje závery rozviedol v tom smere, že považuje vyšetrovanie za proces dynamický, ktorého obsahovým prvkom je aj výkon analytickej činnosti, ktorá nachádza svoje opodstatnenie práve v prípade sťažovateľa v dôsledku rozsiahlosti jeho trestnej veci, ktorej dôkazom je samotný rozsah vyšetrovacieho spisu, ktorý tvorí 9 krabíc, 74 zväzkov a samostatný zväzok 69 (v naznačenom smere ústavný súd poukazuje aj na z obsahu uznesenia špecializovaného súdu vyplývajúci návrh prokurátora, s ktorým sa stotožnil a ktorým odôvodnil predĺženie lehoty väzby sťažovateľa z dôvodu výkonu 25 výsluchov, 2 konfrontácií, 1 rekognície, previerky výpovede na mieste, výsluchov obvinených k záverom vyšetrovania). Práve na rozsiahlosť trestnej veci sťažovateľa poukazuje najvyšší súd, pričom sťažovateľom namietané zvraty vysvetľuje spolupracou viacerých obvinených s orgánmi činnými v trestnom konaní, ktorí sa v priebehu vyšetrovania rozhodnú s nimi spolupracovať. Následkom takejto zmeny dôkaznej situácie je aj zmena zvolenej koncepcie vo vzťahu nielen k nim, ale aj zmeny postupu vo veci samej. Pri takto rozsiahlej trestnej veci a pri stave dokazovania, ktoré sa plynule mení v dôsledku spolupráce viacerých obvinených, je logickým záver o starostlivom naplánovaní jednotlivých úkonov orgánmi činnými v trestnom konaní a následne ďalšieho postupu vo veci. Práve preto najvyšší súd uzavrel, že aktivitu vyšetrovateľa nie je možné posudzovať len z hľadiska samotného výkonu výsluchov, ale súčasťou jeho postupu je aj výkon analytickej činnosti. Taktiež záver najvyššieho súdu o tom, že ani pri

enormnom nasadení orgánov činných v trestnom konaní nebolo objektívne možné prípravné konanie v takej rozsiahlej trestnej činnosti zločineckej skupiny ukončiť v základnej lehote väzby, nie je arbitrárny, ale determinovaný jej rozsiahlosťou a zmenami dôkaznej situácie. Tento právny názor najvyššieho súdu je v konečnom dôsledku aj aprobovaný judikatúrou ESLP, podľa ktorej sa v prípade zločineckých skupín akceptujú dlhšie lehoty väzby než v iných prípadoch (napríklad Tomecki proti Poľsku z 20. 5. 2008, § 29, sťažnosť č. 47944/06).

37.1. Sťažovateľ taktiež poukazuje na to, že je celkovo trestne stíhaný viac ako tri roky, v dôsledku čoho sa dlhodobo nachádza v stave právnej neistoty. Táto argumentácia je vo vzťahu k rozhodovaniu o jeho žiadosti o prepustenie z väzby vrátane jej predĺženia vecne nesúvisiaca, keďže sa počas celej doby trestného stíhania nenachádzal vo väzbe, ale bol stíhaný v podstatnej časti konania na slobode. Sťažovateľ bol vo väzbe od 16. apríla 2018 do 3. júla 2018 a v súčasnom období je vo väzbe od 16. mája 2020 (do času podania ústavnej sťažnosti 28. decembra 2020), spolu približne 10 mesiacov, v dôsledku čoho je jeho takto orientovaná námietka aj zjavne neopodstatnená (okrem toho, že taktiež z hľadiska náležitostí návrhu nie je pokrytá namietaním porušenia na vec sa vzťahujúcich článkov ústavy a dohovoru).

38. Poslednou námietkou sťažovateľa je porušenie § 76 ods. 2 Trestného poriadku spočívajúce v porušení lehoty 7 mesiacov ako základnej lehoty väzby v prípravnom konaní, v rámci ktorej mal prokurátor najmenej dvadsať pracovných dní pred jej uplynutím podať sudcovi pre prípravné konanie návrh na jej predĺženie, čo však neučinil. Sťažovateľ porušenie lehoty 7 mesiacov odvíja od skutočnosti, že už vo veci vedenej pod ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019 bol vo väzbe od 16. apríla 2018 do 3. júla 2018, pričom uznesením špecializovaného súdu č. k. 2 Tp 10/2020 zo 17. mája 2020 v spojení s uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 24/2020 zo 4. júna 2020 bol vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku, a to opätovne vo veci vedenej pod ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019 (v dôsledku spojenia vecí vedených pod ČVS: PPZ-139/NKA-BA2-2020 a ČVS: PPZ-232/NKA-BA2-2020 na spoločné konanie k veci vedenej pod ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019), v ktorej je vo väzbe od 16. mája 2020, teda je vo väzbe „vo veciach, ktoré sú spojené dokopy, už 253 dní, čo presahuje sedem mesačnú lehotu väzby.“

39. Sťažovateľom predložená argumentácia nie je spôsobilá uspieť v nadväznosti na obsah judikatúry ústavného súdu (II. ÚS 55/98-120, I. ÚS 281/2012-29 alebo I. ÚS 47/2013-40). Pri jej zohľadnení je potrebné vyvodiť záver, že skutočnosť predošlého vzatia sťažovateľa do väzby nemá za následok „skrátenie“ lehoty 7 mesiacov pri vzatí sťažovateľa do väzby v inej trestnej veci, ktorá je následne spojená na spoločné konanie s trestnou vecou, v ktorej už sťažovateľ vo väzbe bol (čo je predmetom jeho argumentácie), ale táto skutočnosť má vplyv len na maximálnu lehotu väzby, ktorú sťažovateľ vykonáva. Inými slovami, lehota väzby sťažovateľa vo veci vedenej pod ČVS: PPZ-105/NKA-BA2-2019 v čase od 16. apríla 2018 do 3. júla 2018 vo vzťahu k jeho väzbe v čase od 16. mája 2020 má význam len pre celkovú lehotu väzby, ktorá nesmie presiahnuť dobu uvedenú v § 76 ods. 7 písm. c) Trestného poriadku, ktorá prekročená nebola. Ústavný súd preto odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť v tejto jej časti pre namietané porušenie čl. 17 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

40. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2021

Libor Duľa
predseda senátu